

Ziedoju mi Draudzīgā aicinājuma mērķiem

Jau piecus gadus zelta ābele kaisījusi savus bagātīgos augļus skolu un biedrību bibliotēku apcirksnīs, darot tos bagātākus ar jaunām grāmatām, ar jaunām vēltēm. Līdz ar Valsts Prezidenta Draudzīgo aicinājumu — atjaunots ceļš uz seno skolu, uz sava tēva pagastu. Dāvinājumu strauves turpina augt dižumā un ziedoto grāmatu skaits jau tuvojas dijiem miljoniem. Naudā vien saziedots ap 1,5 miljonu latu un vēl daudzas citas veltes. Armijas komandieris generalis Berķis dāvinājis Iščicas pagasta 6-kl. pamatskolai 50 ls; kapt. Osis un P. Osis — Dobeles pagasta Salas pirmās pakāpes pamatskolai — 20 ls; Sabiedriski kulturalais departaments pēc Kultūras fonda ieskatiem — 5.800 grāmatas; L. Bekēris Viesītes valsts arodu skolai vienu grāmatu; A. Kreišmanis Vilzēnu pamatskolai — 3 grāmatas; Karlīne Kreišmane Braslavas pamatskolai — 3 grāmatas; Kr. Rozenvālds Zālenieku pagasta Abgunstes pamatskolai — 1 grāmatu; docents L. Sulcs Vidrižu pagasta pamatskolai — 7 grāmatas; Fr. Freinds elektrotehniskās rūpniecības strādā. arod biedr. bibliotēkai — 8 grāmatas; senators P. Stērste hercoga Pētera ģimnazijā 28. janv. fondam — 25 ls, akciju sabiedrības «Sifers» direktors M. Grietēns Kalētu pagasta pamatskolai — 20 ls; virsleitn. Ūlks Slokas pilsētas pamatskolai — vienu grāmatu; J. Curiks pēc Kultūras fonda ieskatiem — 50 grāmatas; A. Caunītis Lubānas pagasta Cepurītes pamatskolai — vienu grāmatu; H. Radziņš Valmieras pagasta pamatskolai — 10 ls; Voldemārs Ulmanis Džūkstes pagasta pamatskolai — 4 grāmatas; Sieksātes lauksaimniecības biedrība sava pagasta pamatskolai — 25 ls; A. Abolīnš Sieksātes pamatskolai — 8 ls; Valmieras valsts komercskolas pedagoģiskā konference un administratīvie darbinieki Valmieras valsts komercskolai — vienu gleznu; H. Mazkalniņš Jaungulbenes Siltā pamatskolai — vienu grāmatu; E. Liepiņš Lažas pagasta Brīvzemnieka pamatskolai VEF elektrisko skaņu pastiprinātāju; J. Reikters Jaunraunas pagasta pamatskolai — 23 ls; Dzelzavas pagasta savstarpē-

jā apdrošināšanas biedrība sava pagasta pamatskolai — 50 ls; R. Lazdiņš Dzelzavas pagasta pamatskolai — 8 ls; prof. K. Bērziņš Ogres pilsētas pamatskolai — 50 ls; A. Dreimanis Ogres pilsētas pamatskolai — 10 ls; skolotājs Ed. Kreicmanis Liepājas pilsētas 28. janvara Draudzīgā aicinājuma pamatskolai — 2 grāmatas; skolotāja L. Cirule — 20 grāmatas; skolniece A. Reiche — 1 grāmatu un skolniece G. Rāte Liepājas pilsētas 28. janvara Draudzīgā aicinājuma pamatskolai — vienu grāmatu; Tukuma pilsētas valde savas pilsētas pamatskolai — 250 ls; Tukuma pilsētas pamatskolas korpārdotuve savas pilsētas pamatskolai — vienu gleznu un Tukuma pilsētas krājokāse savas pilsētas pamatskolai — 15 ls. Pk.

Valsts Prezidenta 40 gadu sabiedriskās darbības atcere Liepājā

Valsts Prezidenta Kārļa Ulmaņa 40 gadu sabiedriskās darbības atceri Liepājas sabiedrība vakar ievadīja ar svinīgiem dievkalpojumiem pulkst. 11,00 Annas un Trīsvienības baznīcās. Abas baznīcas pildīja skolu jaunatne, kura tur pulcējās audzinātāju pavadībā no savām skolām. Annas baznīcā dievkalpojumu vadīja prāvests V. Sanders, bet Trīsvienības baznīcā — Grobiņas draudzes mācītājs K. Valters. Pēc dievkalpojuma pamatskolu jaunatne pulcējās 15. maija namā, kur noklausījās Rakstus un mākslas kameras priekšsēdētāja J. Druvas priekšlasījumu par Valsts Prezidenta 40 gadu sabiedrisko darbību. Kameras priekšsēdētāju zālē sagaidīja mazpulku jaunatnes ierinda. Ar lielu interesi skolu jaunatne sekoja priekšlasījumam,

V. Plūdoni šodien gulda tēvzemes smiltis

No sv. Jāņa baznīcas uz sava dzimtajā novada — Bauskas dievnamu vakar izvadīja mirušo Tēvzemes balvas laureātu — dzejnieku Vili Plūdoni.

Baznīcā jau no rīta ieradās daudzi dzejnieka cienītāji un rakstu izdevēji, lai teiktu pēdējās ardievas. Pie šķirsta līdz pulkst. 11 stāvēja Rīgas pilsētas I ģimnazijas audzēkņi un no pulkst. 11-iem līdz izvadīšanas brīdim — rakstnieku un žurnālistu goda ierinda. Izvadīšanā ieradās izglītības ministra un ministrijas delegācija ar direktoru J. Celmu, kameras vadītāji, senatori, dzejnieki un kultūras darbinieki.

Dievvārdos archibīskaps prof. Dr. T. Grīnbergs, mācītāji prof. Ed. Rumba un J. Meirāns runāja par dzejnieka

darbu un tēvzemes mīlestību, kas tik dziļi ieskanējusi V. Plūdoņa dzejā.

T. Mikēlsona mežragu kvartets atskanēja sēru muziku. Šķirstu no dievnama iznesot, skanēja Šopēna sēru maršs, kuru aizgājējs ļoti cienījis un izteicis vēlēšanos, to atskanot viņa izvadīšanā. Sniegi krita pār aizgājēja šķirstu. Daudzi cienītāji, kas bija pulcējušies pie baznīcas, dzejnieku izvadīja tālajā ceļā.

Bauskas dievnamā šķirstu ienesot aizsargu, lauksaimniecības biedrības un skolu kori dziedāja sēru dziesmas. Šķirstu novietoja altara telpās un pie tā nostājās vietējo organizāciju goda ierinda. Dievvārdos mācītājs J. Turss runāja par V. Plūdoņa lielo mīlestību uz savu dzimto novadu, kur tas audzis un smēlies spēkus un stiprinājumus tam tēvzemes mīlestības darbam, kuru dzejnieks tik krāšņi apdziedājis savās dziesmās.

Daudzie dievlūdēji šķirstu pēc dievkalpojuma pavadīja uz Bauskas Lejnīkiem. Tur to novietoja Plūdoņa dzimtajā mājā, no kurienes to šodien pulkst. 13,30 izvadīs pēdējā gaitā uz Plūdoņa kapiem. Pk.

Vera Polis.

Dziesminieka aiziešana

Kad šis vecās liepas uzziedēja —
Zarus vija elpa saldi liega.

Vakar koki nolika zem sniega,

Ledains ziemelis pār laukiem skrēja.

Bites ziedos san un smaržo medus...

Vasara, — tu nakti atnāksi.

Ūdensroze Mēmelē plaukst klusi,

Vakar ūdens urdēja zem ledus.

Lielceļš, saulē balts, starp bīrzēm vijas,

Zied gar malām dāboliņš un smilgas.

Kājās vieglums, sirdi lielas ilgas,

Silti vārdi, gaišas melodijas.

Sirdi lielas alkā, jausma diva,

Kā uz svētkiem ejot neredzētiem,

Kalnup ceļš pār laukiem apmirdzētiem

Lokas balts, top elpa viegla, brīva.

Ceļš nu galā, lejā klusi zvana —

Baznīcā pie upes — svētkavaru.

Zila dūja eljas koka zaru

Uznes kalnā, saulē mirdzēdama...

Ceļš nu galā, lejā klusi zvana...

Latvijas konservatorijas 20 gadu darba atcere 31. janvārī.

Savu 20 gadu darba atceri Latvijas konservatorija atzīmēs š. g. 31. janvārī ar svinīgu aktu un koncertu pulkst. 20 savā zālē. Tajā pat dienā pulkst. 11 konservatorijas saime noliks vainagu Brāļu kapos un ziedus uz mirušo mācības spēku un darbinieku kapu kopīpām.

Tagadē'ā stāja.

18. Daugavpils aizsargu pulka komandieris D. Silavs uzdevis visās aizsargu nodaļās nolasīt referātus par tematu «Tagadē'ā stāja». Referātus lasa aizsargu komandieri, kuru diriģenti un aizsargi. Tos bez aizsargiem un aizsardzēm noklausās arī apkārtējie iedzīvotāji un skolu jaunatne. Vairākās vietās referāti jau nolasīti un visur guvuši dzīvu atsaucību. 28. februārī referātu cikls noslēgsies. V—ers.

Tiesību zinātņu studentiem laikus jādod prakse

Jau pārrunāts jautājums, kā pilsētu inteliģenci piesaistīt ne tikai lauksaimniecības, bet arī lauku iestāžu darbā. Tieslietu ministrs H. Apsītis tagad griežas pie Latvijas universitātes rektora ar šādu ierosinājumu:

«Jaunie tiesību zinātņu maģistri, kas beidz Latvijas universitāti, ir gan labi teorētiski sagatavoti, bet praktiskā nodarbībā, sevišķi tiesās, viņi nav bijuši. Lai augstskolu beigušie varētu sekmīgi strādāt tiesu resorā, viņiem jānodrošina diezgan ilgs laiks kā tiesamatu kandidātiem un bieži vien tas jādara bez algas. Nereti paiet 5 gadi, kad augstskolu beigušie beidzot var ieņemt jaunākā tiesneša vai prokuratora darbinieka amatu un nodibināt dzīvē sev drošu stāvokli. Šādu apsvērumu dēļ radusies doma dot iespēju tiesību zinātņu studentiem nodarboties praktiskā jurisprudencē jau studiju laikā. Šādu prakses laiku tiesību zinātņu studentiem varētu nodibināt līdzīgi tam, kā

tas ir citās fakultātēs vasaras brīvlaikā. Tiesību zinātņu studentu prakse varētu ietilpt ne mazāk kā 1 mēnesis (vēlams 3 mēneši) praktiskās nodarbošanās kādā pagasta valdē un pagasttiesā un 1—3 mēneši kādā lauku mirtiesas iecirknī. Tāpat vēlams būtu, lai studenti iepazītos ar ieslodzījumu vietu administrācijas darbību, it sevišķi darba organizāciju; jo tagad studenti — nākošie tiesneši penitenciarās lietas pazīst tikai no dažādām teorijām.

Ja tiesību zinātņu studenti savā studiju laikā būtu šādā veidā praktiski nodarbojušies, tad jaunākā tiesamatu kandidāta laiku, kas tagad ir pusotra gada, varētu samazināt uz 6 mēnešiem. Līdz ar to augstskolu beigušie juristi nodibinātu ātrāk ģimenes dzīvi un isākā laikā pēc augstskolas beigšanas kļūtu patstāvīgi. Praktiskā darba un lauku dzīves apstākļu pazišana nepieciešama arī iestājoties advokaturā un valsts dienesta amatos vispār.»

Valstiska domāšana

Pastāv uzskats, ka viss jaunais un peļņdzīgais rodas un pastāv tādēļ, ka pasaulē ir par maz gara, ka cilvēks joprojām par maz domā, par maz tiek gāram un par maz mil garu. Gars ir tas, kas ierobežo cilvēka patvaļu, skubina viņu celmes darbā. Bet katra celšana ir grūta, tādēļ nereti cilvēks grib izvēlēties citus ceļus, kā piepildīt savas egoistiskās tieksmes.

Ja gara un domāšanas trūkums ir tas, kas ierosina jauno, tad, bez šaubām, atsevišķa indivīda dzīves un darbības pozitīvo vai negatīvo raksturu nosaka tas, cik viņš mil garu un kādu vietu viņa dzīvē ieņem domāšana.

Jo vairāk kāds cilvēks domājis, jo vairāk kavēties gara pasaulē un risinājis dažādas sadzīves problemas, jo labāk un pareizāk viņš pratis atzināt visus sarežģītus jautājumus, kādus dzīve cilvēkam uzdod. Jo vairāk kāds cilvēks darbinājis smadzenes, jo vērtīgāks un pilnīgāks kļūst viņa darbs — vienlaigā vai tas strādāts sētā, pagasta pašvaldībā, tirdzniecības iestādē, rūpniecības uzņēmumā vai valsts iestādē.

Domāšana ir grūta un prasa pūlīšus. Tādēļ tik bieži novērojam, ka daži cilvēki labāk desmitreiz dara nepareizības un kļūdas nekā vienreiz kādu parādību vai darbu labi un rūpīgi pārdomā.

Domāšana ir tik grūta varbūt tāsiņi (tādēļ, ka tai jābūt pakļautai zināmiem likumiem un normām, lai to varētu saukt par kulturalu un vērtīgu sabiedrības locekļa domāšanu. Egoista domas, kas grozas tikai ap pašlabumu, kas, bieži pārkāpjot pat tikumus un etikas normas, vienmēr meklē ceļus, kā gūt labumu tikai sev, nav saucamas par kulturalu cilvēka domāšanu. Tāpat utopista sapni nav domāšana. Lai cilvēks varētu stipri stāvēt uz zemes, pastāvēt visos pārbaudījumos un strādāt celmes garā, domu pamatam jābūt zemei, tām jābūt saistītām ar iespējām, kādas atļauj zemes dzīves apstākļi.

Runājot par latvisko domāšanu, mēs atrodam, ka tā visumā ir pakļauta visiem tiem likumiem, kas nodrošina cilvēkam nevien eksistenci un labklājību, bet arī drošu dzīvi pārējo cilvēku sabiedrībā. Gods, darbīgums un laba sadzīvošana ar citiem cilvēkiem ir latviešu veselīgās domāšanas sekas, kas latviešu tautai nodrošina garus un saulainus nākotnes ceļus.

Jaunas prasības latviešu domāšanai uzliek valsts. Latviešu tauta ir pastāvējusi gadu tūkstošus, bet latviešu valsts — tikai dažus gadu desmitus, tādēļ tos domu ceļus, ko dēvē par valstisko domāšanu, latvietis ir staigājis smērā īsu laiku. Par šīs domāšanas isto sākumu būtu uzskatāms 1934. gada 15. maijs. Tā tad stingrā valstiskās domāšanas garā staigāti tikai pieci gadi.

Valstisko domāšanu nosaka trīs faktori: tautas gods, tautas labklājība un valsts stiprums. Tautas gods ir dārgs mantojums no mūsu senčiem, par šo godu kā sudraba mēlēm runā tūkstošiem tautas dziesmu, pasaku un sakamvārdi, par šo godu liecina latviešu sadzīves krietnie likumi un tikumi. Mūsu valstiskajai domāšanai tad nu jāvadas tādā garā, ka visu labo, ko tauta ilgos gadu desmitos atradusi un atzinusi, meklējam un paturam, ka mēs meklējam un cenšamies iemantot tāsiņi to, kas piederas latviešu godam. Ja daļas no mūsu sievietēm vēl nēsā tūkstošiem latviem dārgas drēbes un apģērba gabalus, kas bieži vien nav piemēroti ne mūsu klimatam, ne latviskajam garam, ja tās savu Dieva doto skaistumu un seju padara par kaut ko šai zemei un šīs zemes tikumiem svešu, diezin vai tas tad varēs piederas latviešu godam. Ja daži labā mūsu ģimenē nav bērnu, ja jaunatnes valodā ieviešas sveši vārdi, kas kropļo mūsu valodas labskanīgumu un daiļumu, ja daļa no mūsu spēcīgās un ziedošās

jaunatnes mil pavadīt dārgo laiku restorānos, kafejnīcās un dažādās izpriecās kā dīkdieņi, tad tas arī vairs nepiederas latviešu godam, jo tas tautu dēls un tā tautu meita, kas staigā ar godu un dara godu savējiem, mūsu tautas latvisko tikumu gaismā ir apveltīta citām īpašībām — vienkāršībai, darbīgumam, saprātu, dabīgu skaistumu.

Mēs daudzreiz dzirdam par latviešu sabiedrībā ieviesušos lepnību. Tā ir pelama parādība preteji latviskajam lepnumam, kas liek vīriem saļost zobus un sapņot kopā visus spēkus, lai pavektu lielus darbus un pārvarētu grūtības. Ilgie atkarības gadi šim lepnumam daudzos gadījumos piejaukuši nevēlamus putekļus: liekulību, nevajadzīgu pazemību, mazdūšību un vienaldzību. Mēs jau esam pie daudz kā pieraduši un atļaujam notikt daudz kam tādām, ko citkārt mūsu latviskajam lepnums mums neatļautu. Tē būtu minamas tādas nelāgas parašas, kā palīdzības un aizbildniecības meklēšana, aizņemšanās, tapināšana — citiem vārdiem sakot, nespēja tikt ar paša spēkiem galā. Mūsu domāšanai šini ziņā jāklūst citādāka. Mums ir jāceļ godā latviskie tikumi, jāatmet svešais un jānostājas cieši un stipri pašiem uz savām kājām.

Tautaslabklājība ir bieži lietoti vārdi, bet, jāsap, arī bieži pārprasti un pārāk vienaldzīgi izrunāti. Bieži vēl iedomājas, ka tautaslabklājība ietilpst tikai valdības interesēs un ka par to jā rūpējas valdībai. Šādas domas neiederas valstiskajai domāšanā, kas mums uzliek par pienākumu gādāt nevien par savu labklājību, bet arī par pārējo tautas locekļu labklājību, nest zināmus upurus vispārības labā. Ka šini ziņā mūsu valstiskā domāšana vēl audzināma un pārbaudāma, to labi parādīja pagājušā gada rudens notikumi. Arī patlaban ir laiks pārdomāt mūsu rīcību, vai tā dažā labā vietā neskar pārējo valsts pilsoņu intereses. Ja ir atskanējis taupības aicinājums, tad tas nozīmē, ka šim aicinājumam jā-

padošas, ka no daļas ierasto ērtību jāatsakās un kopīgi ar citiem, plecu pie pleca ejot, jācenšas pārvarēt kara radiālas grūtības.

Valsts stiprums ir trešais faktors, kas jāieslēdz mūsu valstiskajā domāšanā. Valsts stiprums ir jēdziens, kurā ietilpst visas tās pilsoņu darbības un domas, kas stiprina valsts pilsoņu vienprātību un valsts aizsardzības spēku, kas dod visiem valsts pilsoņiem kopēja mērķa apziņu — iešanu uz augšu pretim garīgai un materiālai varenībai. Valsts stiprums kalpo ikvienam, kas savu darbu dara ar to apziņu, ka viņš ar to kalpo nevien savām vajadzībām, bet kalpo arī valstij. Valsts stiprumu sekmē tas, kas runā vai rakstītu vārdā iepriekš pārdomā, lai tas būtu celsmīgs, lai tas veicinātu darbus valsts labā un sekmētu gara augšanu.

Tācu vislielāko pamatu valsts stiprumam dod īsta tēvzemes mīlestība. Ja mēs patiešām savu zemi un tautu mīlēsim, ja mūsu nacionālās dārgumi mums arī patiešām dārgumi būs, ja mēs ar savām domām būsim kā ar saknēm ieauguši šini zemē un uzceluši uz tās savu nākamības soppu un cerību skaistākās ēkas, tad mums būs grība un prasme stiprināt valsti, jo tāsiņi tēvzemes mīlestība ir tā, kas visskaidrāk norāda, kā vislabāk valstij kalpot. Mūsu valstiskajai domāšanai tad arī jānorisinās tāni virzienā, kas iedzina mūsos šo isto tēvzemes mīlestību. Nevis vienaldzīgi slavēt un cildināt, bet ar sirds dedzību pieķerties mūsu tēvzemei, mūsu latviskajai dzīvei un tāni iemācīties saskatīt lielāko skaistumu, lai mi un Dieva svētību. Ja mūsu valstiskā domāšana ikvienu iemācīs skatīties uz latviešu zemi kā lielāko dārgumu un skaistuma glabātāju, ja tā mūs iemācīs karsti mīlēt latviešu tautu, viņas nacionālās īpatnības un garīgās vērtības, tad mūžīgās Latvijas ceļi būs droši zem mūsu kājām.

M. Kr.

Latvju »dūzis« franču aviācijā

Lidotājs Eduards Pulpe pasaules karā.

Šķirstot 1916. gada pavasara franču laikrakstu jau sen apdzeltējušās lapas, atradam frontes ziņojumos lidotāja Pulpes vārdu — «kas miris no varonīgā cīņā pret ienaidnieka pārspēku dabūtiem ievainojumiem». Savādi — šī franču varoņa vārds neliekas svešs latvieša ausij. Un pēc neilgas taujāšanas tiešām atrodas cilvēki, kas zina, stāstīt par latvieti Eduardu Pulpi, kritušu franču lidotāju rindās Krievijas dienvidrietumu frontē.

1899. gada rudenī Maskavā ieradās jauns latviešu students un iestājās matemātikas fakultatē. Dzimis Katlakalnā, viņš Rīgā bija beidzis Aleksandra ģimnaziju un tagad to visvairāk interesēja mehanika un aerodinamika. Tai laikā Maskavā darbojās prof. Žukovskis — viens no aerodinamikas teorijas izveidotājiem Krievijā un aerodinamikas institūta, kas pēc kara atrodas Parīzē, dibinātājs. Eduards Pulpe, garais, gaišmatāināis latvietis, kļuva par vienu no viņa apdavinātākajiem un mīļākajiem audzēkņiem. Pulpe gan neizdoja visu savu laiku vienīgi studijām, bet aktīvi piedalījās arī Maskavas latviešu studentu dzīvē, būdams starp citu studentu pulciņa, vēlākās korporācijas «Fraternitas Moscoviensis» biedrs. Studijām līdzekļus viņš nopelnīja, pasniedzot stundas kāda augsta krievu ierēdņa ģimenē. Studiju biedri atceras, ka viņš vienmēr bijis ļoti ģērbies, dzīvojis glīti iekārtotā istabā, tā atšķirdamies no tā laika proletariāta ietekmē nonākušā Maskavas studentu vairuma. Arī lepnais, neatkarīgais raksturs Pulpēm sevišķi nepalīdzēja atrast draugus, bet toties izvērtis viņu par spilgtu personību toreizējā jaunajā latviešu inteliģencē.

Viņš spīdoši beidz fakultāti un prof. Žukovskis viņu atstāj pie savas katedras sagatavoties profesurā. Neilgu laiku bijis skolotājs Maskavas vācu ģimnazijā, Pulpe atgriezās Rīgā un pasniedz stundas prof. L. Bērziņa vadītajā Dubultu ģimnazijā. Taču skola nav īstais viņa darba lauks. Līdz, tekus gatavodamies zinātnieka darbībai, viņš arvien vairāk sāk interesēties par aerodinamiku un sevišķi par motorsportu. Toreiz viss tas vēl bija pavisam jauns, Blerio vēl tikai neilgi atpakaļ bija pārlidojis Lamanšas kanāli, un visa pasaule to uzskatīja par brīnumu. Arī Rīgā jau notika daži lidošanas mēģinājumi ar primitīviem lidaparātiem, bet visiem prātīgiem ļaudīm tā vairāk likās bezdievīga spēlēšanās ar savu dzīvību, kā vērtīgs zinātnes sasniegums. Francijā tomēr jau bija nodibinājusies pirmā aviācijas skola un 1913. gadā Pulpe dodas turp. Pasaules karam iesākoties, viņu pēc skolas beigšanas iedala franču armijā. Franci gan skatījās ar neuzticību uz ārzemniekiem savās rindās, bet šoreiz bija izņēmums, un viņiem nekad nebija jāvēlās. Pulpe drīz jau ierindojās drošsirdīgāko franču gaisa varoņu — «dūžu» starpā, notriek-

dams vairākas ienaidnieka lidmašīnas un izpelnidamies oficiālas atzinības.

1916. gadā Francija sūtīja uz Krieviju vairākas eskadriļas, jo krievu aviācija vēl bija pavisam vāji attīstījusies, kamēr Francija šai ziņā pārspēja visas pārējās karojās valstis. Vienu no šīm eskadriļām uzdeva vadīt Pulpēm, un viņa «klausos» atkal bija pavadīts ar parasto sirsnīgo smaīdu, kas reti nozuda viņa lūpas. Tagad viņš atkal bija tuvāk savai dzimtenei un cīņai likās vēl vairāk moraliskā pamatojuma. Mēs nezīnām, pa kuru ceļu šīs eskadriļas no Francijas nonāca Krievijas dienvidrietumu frontē. Zīnām tikai to, ka šis ceļojums vien jau tā laika lidmašīnās bija vesels varoņdarbs, nerunājot nemaz par to, ka tas notika kara apstākļos.

Tagad Pulpe cīnījās Krievijas frontē pret vāciešiem un austriešiem. Daži no tiem pazina viņu jau no rietumu frontes un ilgo-

jās atmaksas par nogāztajiem vācu lidotājiem. Taču Pulpe tās nebaidījās. Lepns un neatkarīgs savos studenta un skolotāja gados, viņš bija kļuvis bezbailīgs, bieži pat pārgalvīgs un karstasinīgs sava rūcošā putna vadītājs. Bet vācieši gaidīja izdevību izlikt slazdus un beidzot to arī atrada.

Kādu pēcpusdienu Pulpe, tālskatī pamānījis ienaidnieka lidmašīnu, pacēlās kā parasti tai pretī un devās divkaujā. Pretinieks bēga — tad sašauts sagriezās grīstē un dūmu virpuļos gāzās lejup. Tai pašā acumirkli Pulpes aparāta aizmugurē parādījās divi citas ienaidnieka lidmašīnas. Izvairīties no nevienādās cīņas? — tas vēl bija iespējams: krievu līnija bija tepat, pavisam tuvu zem viņiem. Taču nē — latviešu karavīram pat neienāca prātā doma par bēgšanu, un viņš pagriezās pret pirmo no pretiniekiem. Uguns sasniedza mērķi, vācietis strauji sagriezās, bet tūlīt bija klāt arī otrs. Pats smagi ievainots, Pulpe tomēr vēl iespēja novadīt sašauto lidmašīnu savā zemē. Kad piesteidzās krievu karavīri, varonīgais lidotājs vēl elpoja savā no drošas sadegšanas paglābtajā mašīnā.

«Paglabājiet... mani pie mātes...» vēl

Izstrādā Balkānu antantes konferences dienas kārtību

Oficiāli ziņo, ka vakar Timišoarā, netālu no dienvidslavu robežas, satikušies Rumānijas un Dienvidslāvijas ārlietu resoru vadītāji — Gafenku un Markovičs, lai izstrādātu dienas kārtību Balkānu antantes konferencei, kas notiks Beļgradē februāra sākumā.

Gājuši bojā 3 tvaikoņi.

Norveģijas ārlietu ministrs Kohts stingrā paskaidrojis, ka norveģu piekrastes tuvumā gājuši bojā 3 ārvalstu tvaikoņi, no

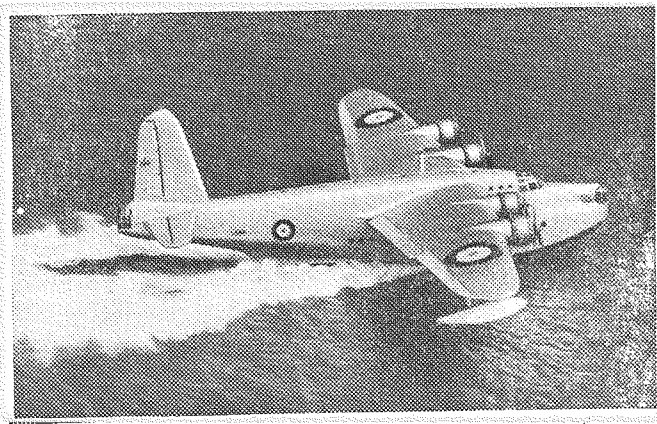
kuriem divi — «Thomas Walton» un «Deptford» — piederējuši Anglijai. Norveģu valdība šai sakarā griezusies pie Vācijas valdības ar lūgumu noskaidrot, vai minētos tvaikoņus torpedējuši kāda vācu zemūdene, vai arī tie uzskrejuši minām. No vācu valdības saņemta atbilde, kurā teikts, ka vācu zemūdenes minētos tvaikoņus nav torpedējušas. Lta.

Atklās gaisa satiksmi Tallina-Karalauči un Tallina - Stokholma.

Pēc laikrakstu ziņām tagad apmierinoši atrisināts lidmašīnu benzīna jautājums, kas līdz šim kavēja sabiedrību «Ago» atklāt gaisa satiksmi uz līnijām Tallina-Karalauči un Tallina-Stokholma. Pastāvot labvēlīgas izredzes iegūt šo benzīnu vajadzīgā daudzumā. Jādama, ka pirmie lidojumi varēs notikt februāra sākumā.

Turcijā atkal gaida plūdus.

Turcijas Eiropas daļai draud lielas plūdu briesmas, jo kūstošās biežās sniega kārtas un lietusgāzu dēļ ūdens līmenis Mariteas, Tundžas un Ergenas upēs cēlies 4 m virs normāla, appludinot jau plašā apkārtnē zemkopju laukus. Tuvākie iedzīvotāji steigā atstāj mājas. Lta.

Angļu metropoles gaisa spēku lidmašīna atstāj bazi, lai pildītu patruļu dienestu. Lidmašīnu lidojumi norit nepārtraukti, dienu un nakti.

Vecās flotes jūrnieki

(Bij. jūras virsnieka atmiņas.)

(34. turpinājums.)

Visu astoņpadsmit ceļā pavadīto dienu laikā jūra bija pilnīgi mierīga. Tā vīzēja kā spogulis, pie debess ne mākonīša, bet naktis dega spožās zvaigznes, baloja platais Piena ceļš un spīdēja mēness. Šis mierīgais un patīkamais ceļojums bija noskaņojis visu sabiedrību labā garastāvoklī, un radās arī vēlēšanās jautrākai laika pavadīšanai, vēl jo vairāk tadē, ka pasažieru vidū bija arī dažas jaunas dāmas. Tādēļ vakaros notika dejojāna un tika rīkoti improvizēti koncerti, pie kam pat karavīri reiz bija sarīkojuši kabare izrādi, kuru noskatījās visi pasažieri. Priekšnesumi patika, un skatītājus it sevišķi pārsteidza dažu karavīru-artistu māka grimēties un tēlot sievietes. Tā laika pagāja diezgan jautri. Ne velti šis bija franču tvaikonis, un uz tā brauca gandrīz vienīgi franči.

Pēc deviņām dienām mēs sasniedzām Kolombo. Te mums vajadzēja uzkavēties astoņas stundas, tā kā radās iespēja aizbraukt uz krastu. Es devos turp kopā ar savu draugu — franču virsnieku. Mēs apbraukājām pilsētu un apskatījām visas tās ievērojamākās vietas, kuru tomēr nebija daudz. Visinteresantākā šie bija daba, kas patiešām šķita lieliska. Stāstīja, ka salas dziļumā esot vēl jaukāki skati, bet, par nožēlošanu, mums nebija iespējams turp aizbraukt. Arī pati šejienes tauta, it īpaši virieši, bija ļoti ipatnēji un skaisti, un viņu pareizie sejas vaibsti un garie mati atgādināja biblijiskos tipus. Nevijus uzkrīta viņu lielā mīlestība savas ārienes kopšanā: gandrīz uz katra soļa varēja sastapt turpat uz ielas sēdošus vietējos, kurus apkalpoja ceļojoši frizieri.

Kādā veikalā, kur mēs iegājām, es izdzirdēju, ka pārdevējas runā krieviski, kas mani, protams, pārsteidza. Uz maniņiem jautājumiem tās labprāt paskaidroja, ka atbraukušas no Odesas, un šie tām izdevies ļoti iekārtoties, tā kā atpakaļ braukt tās vairs nedomājot. Atvadoties viņas savukārt man jautāja: «Nu un kā pie mums Krievijā? Kā klājas mūsu caram?» Manu sarunu biedreņu izruna, protams, nodeva viņu īsto tautību, un kad mans pavadonis interesējās, vai tās tiešām esot krievietes, man nācās atzities, ka ne īsti.

Pulksten 6 vakarā tvaikonis devās tālāk. Visi pasažieri bija guvuši jaunus iespaidus, kādēļ pie pusdienu galda valdīja liela dzīvība. It sevišķi

daudzus bija pārsteigušas vietējās laivas: ļoti šauras ar pludiņiem sānos, lai novērstu apgāšanos. To iekārtojums nebija visai parocīgs, bet zem lielām trīsstūrīnām burām tās gāja ļoti ātri.

Turpmāk brauciena laikā nekas sevišķs nenotika, tikai reizi vispārējo mieru iztraucēja mazs notikums: kāds kareivis, sēdot uz klāja margām, jokojās ar saviem biedriem un pēkšņi iekrita ūdenī. Tas notika dienā pie pilnīgi klusas jūras. Nekavējoties sacēla trauksmi un kuģis apturēja mašīnas, nolaida laivu un nelaimīgo peldētāju izvilka no ūdens. Visi pasažieri bija sanākuši uz klāja un saņēma viņu ar lielu jautrību, bet pulkvedis izteica kareivim stingru rājienu.

Apkārtne ziņā šis ceļojums izrādījās interesantāks par iepriekšējo, jo mums nācās braukt caur Malakas šaurumu, kur bija sastopami daudz kuģi un redzami abi krasti. Izgājuši caur šaurumu, mēs pagriezāmies uz ziemeļiem un caur Ķīnas jūru devāmies uz Tonkinas krastiem, kur iegājām Mokongas grīvā un pa upi braucām augšup uz Saigonas ostu. Šai vietā upe ir plata ar zemiem krastiem un neskaudri dzeltenu ūdeni. No šī duļķa bieži izlida krokodīļu plēšīgās rīkles. Pēc četrus stundu brauciena tvaikonis tuvojās pilsētas pieastātnēm, un netālu no tām upes vidū es ieraudzīju «Dianu».

Tā mans ceļojums bija laimīgi beidzies, un pēc ceturtdaļstundas es laivā tuvojos kreisera trapam. Izrādījās, ka galvenais flotes štabs jau ziņojis par manu ierašanos un esmu jau gaidīts. Vispirms es apjautājos, vai nav kautkas dzirdēts par pašu eskadru, bet nekādu ziņu vēl nebija, lai gan arī «Dianas» ļaudis gaidīja eskadras drīzu ierašanos.

Nākošajā dienā es saņēmu no tvaikoņa sabiedrības kantora man uzticēto naudu, kuru tūlīt ar lielu patīku nodevu «Dianas» saimniecības pārziņa naudas lādes glabāšanā.

Tagad atlika tikai mierīgi dzīvot uz «Dianas» un gaidīt ziņu par eskadras tuvošanos. Kreiseris stāvēja atbrūpots ar nelielu skaitu virsnieku, un arī tā komandas komplekts nebija pilns. Lai īsinātu laiku, es sāku iepazīties ar Saigonu, kas bija diezgan interesanta ar raksturīgu franču koloniju pilsētas seju: ne pārāk tīra un labiercībām bagāta. Dienās karstuma dēļ mēs slēpāmies

uz kuģa, bet toties vakaros visi devāmies uz krastu. Daudzi bija nodibinājuši iepazīšanos un arī man radās daži pazīpās mūsu ārsta un viņa ģimenes locekļu personās. Viņu vasarnīcā varēja pavadīt vakarus pie glāzes tējas tikpat patīkami kā Krievijā.

Kādu dienu es un mičmanis S aizbraucām apskatīt pilsētas iedzīvotāju kvartālu un opija smēķētavas. Arī S jau bija iemācījies piekopt šo jaunumu un apgalvoja man, ka tas esot ļoti patīkami. Mēs nokļuvām ļoti aizdomīgā kvartālā, kautkur upes krastā un iegājām kādā apšaubamas tīrības anamitu namā. Mazās istabiņas guļavietās slaištījās anamiti un anamites ar tievām pipēm zobos. Mūsu ierašanos neviens neievēroja; gulētāju pozas palika nemanītas un viņi turpināja darīt savu. Kāda anamite pasniedza S opija pipi, viņš atļaidās guļavietā un sāka pierunāt arī mani sekot viņa piemēram, bet es turēju par prātīgāku pazust no šejienes un doties atpakaļ uz kreisera.

Jauks bija vietējais zoologiskais dārzs, kas atrodas milzīgā parkā ar tropisku floru. Redzēt laivas, tīģerus, leopardus un citus zvērus starp palmām, kaktusiem un citiem dienvidus augiem ierīkotajos būros bija patiešām interesanti. Pa kokiem lodājošie mērķaķi un koku zarus šošie papagaiļi radīja pilnīgu tropisko mūža mežu iluziju. Vienīgi tikai nabaga lācis, kas bija atvests šurp no Sibīrijas mežiem, izskatījās nožēlojams, jo neganti cieta lielajā karstumā. Es gan mēģināju pabarot savu «tautieli», bet arī uz to viņš lāgā negribēja reaģēt.

Uz kreisera sāka plosīties stipra tropiskā drūgļa epidēmija un trīsceturtdaļas kuģa ļaunu iegūla slimības gultās. Visi klāji bija pārvērtušies par lazaretēm. Trīs matroži ar vājām sirdīm neizturēja šo slimību un nomira. Drīz vien arī es sāku justies slikti: miesu apklāja sīki izsitumi un sacēlās augsta temperatūra. Pārciest šo slimību uz kuģa bija ļoti mocoši: nācās gulēt mazā kajītē saules sakarsētām sienām, un jau tā lielā ķermeņa temperatūrai vēl pievienojās neiecīmais telpas karstums un smacējošais gaiss. Lāgiem šķita, ka es neizturēju un nosmakšu un nepārtraukti gribējās dzert. Pie tam vēl miesa šausmīgi niezēja. Dienas bija neizturami mocošas un tikai vakaros pēc saulrieta un naktīs es sajutu atvieglinājumu un uzelpoju brīvāk.

Tā nomocījies krietnu nedēļu, es sāku pamazām atlaboties. Pa to laiku no galvenā štaba bija saņemta telegrafiska pavēle, mani «steidzīgi ko-

mandēt uz Bataviju jūras aģenta 2. ranga kapteiņa P ricibā». Šis ceļojums protams varēja būt ļoti patīkams, bet es baidījies palaist eskadras ierašanos un atkal — nenokļūt uz sava «Irtiša». Šai ziņā slimība man palīdzēja: «Dianas» komandieris nolēma braucienu atlikt, līdz kamēr es būšu pilnīgi izvesēlojis, kas prasīja nemazāk par desmit dienām. Šini laikā mēs droši vien varējām sagaidīt ziņas par mūsu eskadras atrašanās vietu.

Šis aprēķins izrādījās pilnīgi pareizs: pēc dažām dienām mēs tiešām saņēmām telegramu, kas vēstīja, ka krievu eskadra četrdesmit kuģu sastāvā izgājusi caur Madagaskaras šaurumu. Tas uzlaboja manu garastāvokli, un arī manas miegas vārgums šķita nozudis; bet protams, — arī tagad vēl nevarēja būt runa par manu braucienu uz Bataviju.

Drīz Saigonā ienāca kāds franču tvaikonis, kas pie Malakas šauruma ieejas bija uzpēmis atklātā jūrā peldošu krievu matrozi. To atveda uz «Dianas» un komandieris sāka to iztaujāt, kā viņš nokļuvis ūdenī. Noskaidrojās, ka šis matrozis tā baidījies nokļūt kuģā, ka nolēmis bēgt no sava kuģa. Ilgāku laiku šis nodoms tam nebija izdevies, jo aizpeldēt projām no kuģa atklātā okeānā būtu neprāts. Bet eskadrai dodoties caur Malakas šaurumu, kur bija redzami krasti un sastopami pretimbraucoši tvaikoņi, matrozis bija nolēmis realizēt savu nodomu.

Viņa plāns bija tāds: pēc vakara lūgšanas slepus ar savu koju mesties pār bortu un peldēt, kamēr to vai nu uzņems kāds pretimbraucošs tvaikonis vai arī viņš sasniegtu krastu. Būdam zaķa pastaļa un baidīdamies zaudēt savu dzīvību kuģā, viņš tomēr bija izdarījis pārdrošu darbu, ko neizturēja kurš katrs drošsirdīgais: lēcot par bortu viņš viegli varēja nokļūt kuģa propeleru lāpstās, pie tam — neviens nav, bet arī dažu citu, kas sekoja tai pašā līnijā, jo «Nachimovs», no kura viņš bija nolēcis, negāja pēdējais; tālāk viņš riskēja, ka tā sirds var neizturēt septiņu līdz astoņu stundu ilgu uzturēšanos ūdenī, un pretimbraucošie tvaikoņi varēja viņu nepamanīt. Pie tam vēl viņš varēja krist par upuri haizivīm, kuru šajos ūdeņos bija ļoti daudz. Pārgalvīgajam dezertierim reizē veicās un arī neveicās: viņu bija uzpēmis tvaikonis, kas devās nevis uz rietumiem, bet uz austrumiem, pie tam vēl — tieši uz Saigonu. Tā nabagu nogādāja uz «Dianas», pēc kam nosūtīja atpakaļ uz «Nachimovs».

Tālivaldis Selga.

Latvju karogs

Mūsu karogs lai atraisās plaši,
Visos vējos lai droši tas iet.
Cik viņš varens, tik stipri mēs paši,
Cik mēs modri, čaki un braši,
Mūsu valsti — viss zaļo un zied.

Savam karogam uzticīgs esi,
Neļauj pazemot viņu ne pelt.
Kamēr elpu no krūtīm tu dvesi,
Savu karogu drosmīgi nesī,
Centies augstāk arvienu to ceit.

Mūsu karogs lai vareni plīvo,
Sirdīs kvēlošu liesmu lai dedz.
Kamēr Latvijā latvieši dzīvo,
Lai pār zemi šo skaisto un brīvo
Latvju karogu mūži redz.

Andrejs Eglītis.

Tev, tēvzeme!

(No krājuma «Varavīksna».)
Es visas domas aizmirstu,
To vienu domājot:
Ko tev vēl vairāk, tēvzeme,
Par sirdi varu dot,
Tev šķēpu, ziedus atnesu —
Tur nāve, maigums zied.
Ar kuru tev lai kalpoju,
To vienīgā tu spried.
Es citus vārdus nedzirdu,
Kad vienu lūpas min:
Tā tēvzeme, to mirušais
Un dzīvais svētu zin.
Ko varu vēl tev, tēvzeme,
Par sirdi vairāk dot.
Guj blakus šķēps un puķe zied,
Par tevi domājot.

Fridrihs Gulbis.

Domas

Sniegs vai pārslo, ziedi birst —
Vai tās baltas dienas?
Mirkļu skaistums plēn un irst,
Viss, kas dzīvojis, reiz mirst.
Nemirst domas vienas.
Tomēr nav jau vieglums vien
Sappu celtnes gaisā.
Domas vēju zirgos skrien,
Nesienamo kopā sien —
Smagni nestraisa.
Uzgulst domas, ilgi spiež.
Mazs tu zemē liksti,
Sirdi truliem nāziem griež,
Tūkstoš moku jāizcieš
Pirms tu celties drīkstī.
Tas nav vieglums, sūrst kad viss —
Rokas, sirds un acis,
Kad var kliegt: kam dzīvojis,
Kam mans mūžs ir izsisis?
Nīcis, zemē placis.
Domas tirda, krent un lauž
Nakti bezgalgaru.
Bet tad gaismu acis jauž,
Saulē varavīksna auž —
Nu es celties varu!
Viss tik gaisīgs, viss tik spožs —
Zeme, debess, seas.
Savu ceļu ej tu drošs,
Gaisma tevi nes un jož.
Stipra celtnē slejas.

Augusts Brocis.

Svētdienas miers

Snieg. Viss apsniēgts, baltām pārslām.
Jautri laudis steidz savas ziemas priekos. Vilcieni un autobusi viņus aizved dzimtenes skaistajās un sniegotajās ārēs. Vilcienam drāzoties tālumā, uz sliežu ceļa sakrīt smieklu sāltis. Cilvēks aizmirsts ikdienu grūtās darba stundas kancelejās un fabrikās. Sejas redzams prieks un trauksme — satvert un iegūt savai sirdij laimīgu prieka lāsi, kas kā atspirdzinošs malks veldzētu dvēseli grūtos skumju brīžos.

Pilsētu nomaju vietās, kur baltā sniega sega nav sakulta autobusu riteņiem, bērni ar ragaviņām nododas gaišajam svētdienas priekam. Mazo ļaužu acis dzirkst pavasarī. Viņu skati krit baltajos sniegos, kā agrīni ziedi. Šie bērnu skati ir tik silti un mirdzoši kā pavasara saule. Šie skati staro patiesību, nevainību un tīrās mīlestības skaisto prieku. Tas ir svētdienas prieks, kuru mēs visi alkstam. Tas ir svētdienas miers, kas, lidams no bērnu dzirkstošajām prieka pilnajām acīm, stāsta par kādu tālu sen aizgājušu vasaru — mūsu bērniņu un jaunību. Mēs sildamies šajā svētdienas miera saulē, un arī mūsu sirdis top siltas. Tās pārņem savāda miera sajūta. Miers un aizmīšanās ir skaists, neviltošs, nevainīgs prieks, kuru mēs visi gribam sev iegūt. Satiekoties ar bērniem baltā, piesniģušā ielā, mēs sastopam prieku un gaišu mieru. Bet dzīvei ir vēl arī otra seja. Tani nav jautru smieklu čalas, nav pārgalvīgu slēpotāju kliegziedu, nav vilcieni dunoņas un mazu bērnu siko balstiņu. Tani ir mūžības miers — Lielais miers, kas skūpstījis mieru un tūkstošus, kas savā klēpī uzņēmis siltus alkstošus laudis. Tāpat kā cilvēki, kas meklē sev mieru, aizmīrdamies slēpotāju priekā, daudzi to meklē arī citur. Viņi svētdienās un svētku dienās ieiet kapšētās — lielajos miera laukos, lai tur parunātu ar saviem aizgājējiem, sev tuviem cilvēkiem, lai mirkli pabūtu kopā ar mīļajiem, kas iegājuši mūžībā.

Svētdienās Aizsaulē ielā plūst neskaitamu ļau-

Domu par pastkartes kā sakaru līdzekļa ieviešanu blakus vēstulei un citiem sazināšanās veidiem pacēla 1865. gadā. Atklātnes izveidošanu ierosināja Prūsijas valsts sekretārs Heinrichs Stefāns. Viņš ar savu domu iepazīstināja toreizējās Vācijas pasta pārvaldi, taču ierosinājums neatrada piekrišanu, jo toreizējais Vācijas pasta resora vadītājs Filipsborns atzina, ka šāds raksts, sūtīts bez aploksnēm esot ļoti nepieklājīgs. Stefāna priekšlikumu noraidīja. Stefāns ar to nesamierinājās. Tani pašā gadā Karlsruē sanāca 5. Vācijas pasta konference. Šeit Stefāns oficiāli iepazīstināja konferences dalībniekus ar savu ideju, bet arī te neguva panākumus. Tādēļ arī notika tas, ka pastkarti virspirms ievēda nevis šīs idejas dzimtenē — Vācijā, bet gan Austrijā, kur jautājums par pastkarti pirmo reizi tika pacelts 1869. gada 26. janvārī laikraksta «Neue Freie Presse» vakara izdevumā. Apcerējumā «Jauns korespondences veids», kura autors bija Vīnes kara akadēmijas finansu zinātnu profesors Hermans, bija norādīts, ka pasta sūtījumu skaits Austrijā no 1840. g. līdz 60. gadu beigām ir pieaudzis no 24 miljoniem līdz 100 miljoniem, t. i. par 400%. Prof. Hermans savā apcerējumā konstatē, ka ērti un labi nostādīti pasta sakari labvēlīgi ietekmē tautas izglītību un saimniecisko labklājību. Tani pašā laikā viņš izrēķina, ka

vienas vēstules nosūtīšana, ieskaitot papīru, aploksmi, rakstīšanai patērēto laiku un pasta nodevu, maksā samērā dārgi, apmēram 20 kreiceru. Lai šos izdevumus samazinātu, prof. Hermans ierosināja kā sakaru līdzekli ieviest pastkarti. Viņš prasīja, lai esošo bandroļu tarifu — 2 kreiceru piemērotu arī vienkāršām, vajēji pārēstām kartiņām parastās vēstules aploksnēs lielumā. Viņš noteica, ka uz pastkartes drīkst rakstīt kopā ar parakstu 20 vārdus. Ar to prof. Hermans gribēja radīt kaut ko līdzīgu pasta telegramai, kurai, atskaitot ātrumu, būtu visas telegramas priekšrocības. Paziņojums būtu ietverts maz vārdos, atmetot visas liekas uzrunas noslēguma formulas, kas pēc profesora Hermāna domām dotu lielus ietaupījumus. Austrijas pasta pārvalde rakstā izteiktās domas uzņēma labvēlīgi. Tikai pasta pārvalde baidījās, ka tās ienākumi samazināsies, kādēļ gribēja pastkaršu tarifu noteikt ne zemāku par 3 kreiceriem. Tā uzdeva prof. Hermānam izstrādāt projektu pastkartes ieviešanai. Pēdējais centās atspēkot pasta pārvaldes viedokli un aizrādīja, ka pasta pārsūta par 2 kreiceriem 50 gramu smagu bandroļu un vēl smagākus laikrakstus, kāpēc būtu netaisni par pastkarti ņemt vairāk par 2 kreiceriem. Ja pastkartes nosūtīšana maksāšot 3 kreicerus, tad maz būšot to, kas viņu lietošot. Tur-

pretim, ja pastkartes tarifs būšot 2 kreiceri, tad tā viegli iekarošot savu īpatnējo stāvokli blakus vēstulei. Šī neatlaidīgā prof. Hermāna cīņa nepalika bez sekmēm. 1869. gadā pastkarti nodeva publikas lietošanā.

No tā laika jau pagājuši 70 gadi. Pirmās pastkartes bija izgatavotas no dzeltena kartona un to lielums bija 14×8,5 cm. Pastkartes mugurpusē bija iespiests: «Rakstveida paziņojums», bet apakšā: «Pasts neuzņemas nekādu atbildību par šā paziņojuma saturu». Paziņojuma garumu gan neierobežoja, bet pastkarti izgatavoja ar iespiestu pastmarku, jo baidījās, ka, atļaujot to apmaksāt ar markām, pēdējās uzlīmēs kaut kurā vietā, kas apgrūtinās to dzēšanu. Bez iespiestas pastmarkas pastkartes sāka lietot 1871. gadā. Pamazām šis sakaru līdzeklis iekaroja arī citas zemes. Galvenais iemesls, kas aizkavēja straujāku pastkartes izplatīšanos citās zemēs, bija bailes, ka tā savā zemā tarifa dēļ nenēs zaudējumus un neizkonkurē vēstuli. Kad vēlāk noskaidrojās, ka pastkarte gaidīto zaudējumu vietā devusi pastam neērēti lielus ienākumus, tā strauji pārgāja no Austrijas arī uz citām valstīm. 1870. gadā to ievēda Šveicē, Vācijā un Anglijā, 1871. gadā Beļģijā, Holandē, Dānijā, Somijā, 1872. gadā — Zviedrijā, Norvegijā, Krievijā u. c.

Starptautiskos sakaros pastkartes lietot jau atļāva pirmais Bernes pasta kongress 1874. gadā. Tika izstrādāti noteikumi, kas regulēja pastkaršu izgatavošanu un lietošanu. Pastkartes varēja izgatavot tikai valsts. Pastmarkai tani jābūt iespiestai, bet ne uzlīmētai. Pastkartes lielums — 14×9 cm. 1924. gada pasta kongress Stokholmā pastkartes izmērus vēl palielināja, noteica tos uz 15×10,5 cm. Vēlāk šo formātu samazināja uz 14,8×10,5 cm. Pēc šādiem samēriem pastkartes turpmāk izgatavos arī Latvijā. Sākumā pastkartes priekšpusē bija paredzēta tikai adrese, dienesta atzīmēm un kalendara zīmogam. Pastkartei vajadzēja būt uzrakstam franču valodā Carte Postale — Union Postale Universelle (Cote reserve a l'adresse). 1906. gada pasta kongress šo uzrakstu saīsināja, atstājot vienīgi «Carte postale» franču vai kādā citā valodā. Pastkartes ar samaksātu atbildi pieņēma Lisabonas pasta kongress 1885. g.

Atsevišķu vietu pastkaršu vidū ieņem skatu kartes. Domā, ka tās pirmo reizi parādījušas franču-prūšu karā, kur kāds Oldenburgas grāmatu tirgotājs švarcs pēc kara pieteikšanas nosūtīja saviem piederīgiem pastkartes, uz kurām bijuši iespiesti skati no artileristu dzīves un iss dzejolis. Pēc tam arī citi sākuši lietot līdzīgas pastkartes. Visas šīs pastkartes bijušas iespiestas uz parastām valsts pastkaršu veidlapām, jo citādas pastkaršu veidlapas nedrīkstēja izgatavot. Skatu kartes isā laikā iekaroja sev līdzīgas tiesības pastkartei, jo tani varēja izpausties cilvēka bagātīgā fantāzija.

R. V.

Aizsalusi arī Liepājas osta.

Sals ievērojami sekmējis ledus rašanos Baltijas jūrā. Aizsalusi arī Liepājas osta, kāda parādība pēdējo reizi novērota 1929. gada ziemā. Ledus apstākļi dēļ pārtraukta arī kuģu satiksme starp Ventspili un Liepāju. Aizvakar jūrā, apm. 8 jūdzes no krasta, bija redzami 4 kuģi, kas pieprasīja loci. Vēlu vakarā 2 no minētiem kuģiem pēc 3 stundu ilgām pūlēm izlauza sev ceļu un pašu spēkiem iebrauca ostā. Vakār Liepājā gaidīja ierodamies ledlauzi «Krišjāni Valdemāru», kas ievēdīs kuģu karavāni no Ventspils.

HUMORS

«Es jums ieteicu ēst labi daudz augļus ar visu mizu. Kādi augļi jums vislabāk garšo?»
«Kokosrieksti un melones.»

Iemesls.

«Lūdzu, — ziedojiet trūcīgam vīram pāri vecu zābaku.»

«Bet jums taču kājās ir gluži jauni.»

«Pareizi!.. Tādēļ es nevarēju izprast, kāpēc laudis šodien tik cietsirdīgi.»

Neizprotami.

Virš: «Mans bārds nazis pagalam neass, ar to vairs nav iespējams skūties.»

Sieva: «Kā tas iespējams, vīrņ? No rīta, kad es griezu linoleumu, viņš vēl bija ļoti ass.»

Galvas pilsēta

Atklās gaisa satiksmi starp Tallinu-Berlīni caur Rīgu.

Igaņu gaisa satiksmes sabiedrība «Agea» nolēmusi drīzumā ar savām modernajām pasažieru lidmašīnām atklāt kārtējo gaisa satiksmi līnijā Tallina-Rīga-Kauna-Berlīne. Drīzumā minētajā līnijā «Agea» satiksmes lidmašīnas izdarīs vairākus mēģinājumu lidojumus. Z.

Jaunas telpas divām Rīgas skolām.

Valsts daiļamatniecības skola pārvietojusies jaunās telpās Skolas ielā 11, sētas namā. Minētā nama ielas māju patlaban pārbūvē un atremontē zobārstniecības institūta vajadzībām. Valsts komercskola no līdzšinējām telpām jaunnedēļ pāries uz Kronvalda bulvāri, agrāko universitātes lauksaimniecības fakultātes ēku. T.

Jaunas telpas Grīziņkalna pamatskolai.

1. janvārī pilsētas Grīziņkalna (33.) pamatskolas 7 klasēs mācīšās pavisam 218 skolēni. Tā kā skolai telpas par šaurām, pilsētas valde atļāvis izglītības pārvaldei minētās skolas vajadzībām irēt Pērnavas ielā 14-b papildu telpas 61 kv. m platībā. T. Rīgas gaisa ostu vakar atstāja divas pasažieru lidmašīnas.

Vakar Rīgas gaisa ostā nolaidās divas zviedru «Aertransport» pasažieru lidmašīnas. Viena no tām ieradās Latvijā no Veļkije Luki, otrā — no Stokholmas ar pasažieriem un pastu. Abas lidmašīnas vakar pulkst. 14 aizlidoja no Rīgas uz Stokholmu. Vakar laika apstākļi lidojumiem nebija sevišķi izdevīgi. Z.

Muitas departaments jaunās telpās.

Vakar Muitas departaments no vecajām telpām Valdemāra ielā 1 pārvietojās uz

Finansu ministrijas jaunceltnes pirmo korpusu, iekārtojoties nama pirmajā stāvā. Muitas departamenta līdzšinējā mūtnē savukārt novietosies dažas Rīgas mūtnīcas nodaļas. Mēneša beigās Finanšu ministrijas jaunceltnē paredzams iekārtos arī finansu ministra darba kabinetu. Sākot ar 1. jūlienu jaunajā celtnē jau darbosies Valsts saimniecības departaments, Jūrnīcības departaments un Muitas departaments. A.

Prasa pagarināt 22. autobusu līniju.

Akc. sab. «Zooloģiskais dārzs» direkcija griezusies pilsētas valdē ar lūgumu pagarināt Meža parka autobusu līniju līdz zooloģiskajam dārzam. Pašlaik minētās autobusu līnijas gala punkts ir Dancīgas iela. T.

Kas jāzin slēpotājiem.

Pēc dzelzceļu virsvaldē sakopotām ziņām sniega segas biezums vakar dažādās vietās sekojošs: Rīgas apkārtnē — 30 cm, Ogrē — 32, Pļaviņās — 23, Daugavpilī — 24, Indrā — 25, Zilupē — 20, Abrenē — 25, Gulbenē — 23, Alūksnē — 40, Madonā — 24, Rankā — 55, Dzērbenē — 40, Ropāžos un Siguldā — 30, Ieriķos — 26, Cēsīs — 28, Valmierā — 27, Valkā — 45, Rūjienē — 37, Saulkrastos — 15, Ergļos — 28, Tukumā — 10, Stendē — 25, Rojā — 27, Mazirbē — 13, Ventspilī — 25, Jelgavā — 12, Neretā — 21, Vainodē — 24 un Liepājā — 15. Sakarā ar siltāka laika iestāšanos paredzams, ka šodien no Rīgas uz Ropāžiem, Siguldu, Saulkrastiem, Ergļiem un citām vietām ar kārtējiem pasažieru vilcieniem izbrauks daudz slēpotāju. Z.

stiprināt sevi tēvzemes mīlestībā, atnākuši dot svētu solījumu — kalpot savai tēvu zemei. Viņi atnākuši pateikties saviem kritušiem biedriem, pateikt to, ka viņi nav aizmirsti, ka tā uguns, kas degusi kritušo brāļu un dēlu sirdīs, liesmo dzīvajā krūtīs, ka tā neizdzisis, kamēr vien Dzin-tarjūra apšalks Latvijas krastus, kamēr skanēs latviešu valoda un no brīvām viru krūtīm plūdis latviešu dziesma. Svēts miers ir šajā vietā. Vai tas ir svētdienas miers? Vai tas ir ticības un mīlestības miers? Šeit izzūd skumjas un smagas domas. Savāds spēks ieplūst krūtīs ar katru elpas vilcieni. Mūsu skati top mirdzoši. Mūsu rokas top stingras. Ticības spēks ieplūst mūsos. Mīlestības spēks satver mūsu sirdis, un svētdienas miers lejas mūsu dvēselēs.

Kādā kritušo varoņu pieminekli iecirsti vārdi: «Tautiet, kas garām man ej, iedezies tēvzemes milā». Un, lūk, ejot starp kritušo varoņu atdušas vietām, liekas, ka ausīs mūžīgi skanētu šie vārdi, kas stāsta par brīvību, par tēvzemes mīlestību, varoņu auklējumu un asinainām cīņām. Tie ir vārdi, kas sevi nes nesalauzamu ticību, lielu aicinājumu — sargāt un mīlēt to, kas mums visdārgākais — tēvu zemi. Nešaubīgi ticēt tās mūžīgumam, augšpīešanai. Nav pasaulē lielākas mīlestības par tēvzemes mīlestību, nav lielāka prieka par brīvības prieku, saka Kronvalds. Brāļu kapos dosušie to ir darbiem pierādījuši. Ikviens no mums dzīviem šeit iegūst to, ko visi ilgojamies: mīlestību un mieru. Mīlestības spēks paceļ sirdis dievišķā kalpošanā. Mīlestībā ir miers. Tikai ticībā, dvēseles spēkā un mīlestībā cilvēks iegūst sev istu svētdienas mieru. Labi jau ir pāriecāties dzimtenes sniega laukos, kad slēpes griež sniega mutuļus un labi ir laizties no kalna ar ragaviņām. Bet istu svētdienu iemantos tas, kas, kaut uz brīdi, pievienosies tiem gājējiem, kas savu dvēseles spēku un svētdienas mieru meklē citur. Aiziesim līdz ar viņiem Brāļu kapos. Parunāsimies ar tiem, kas savu pienākumu pildījuši līdz galam. Tad mēs paši kļūsim sevi stiprāki un mīlestībā gaišāki — lielai kalpošanai tēvzemei un Vadonim. Tas lai ir mūsu miers.

Anglijai nevienā jūras karā neesot veicies tik labi

Vakar vakarā angļu flotes ministrs Čerčils teica radiofonu. Fieskardamības pēdējā laika notikumiem uz jūras, Čerčils izteicās, ka tirdzniecības kuģi tagadējos apstākļos varot justies droši vienīgi angļu un franču konvoju kuģu pavardībā. Līdz šim no katriem 500 kuģiem, kas braukuši šāda veida apsardzībā, gājis bojā tikai viens. Tālāk Čerčils aizrādīja, ka Anglijas tirdzniecība ar katru nedēļu pieaugot. Anglija arvien labāk spējot pārvaldīt satiksmes ceļus jūrās un okeanos. Jau puse no vācu zemūdenēm, ar kurām tā sākusī karu, esot nogremdēta un ar jaunu zemūdeni būvēšanu Vācijai neejot tik labi, kā tas bija paredzēts. Magnetiskās un citāda veida minas nesagādājot angļiem tādu problēmu, kas nav atrisināma. Tāpat arī uz priekšu angļi ar palāvību raudziņoties uz katru pārsteigumu, kas varētu nākt no Vācijas puses. Ja nepilnos piecos mēnešos esot salauzta vācu zemūdeni kampaņa, ievērojami sašaurinātas mīnu briesmas,

Ievērojami pieaudzis Itālijas militāro resoru budžets.

Itālijas ministru padome Musolini vadībā vakar pieņēma valsts 1940./41. saimniecības gada budžetu. Izdevumi paredzēti 34,8 miljardu liru lielumā, bet ienākumi aprēķināti uz 29 miljardi lirām; budžeta deficīts tādējādi sasniedz 5,8 miljardus liru. Lielākie izdevumu posteņi paredzēti trim valsts aizsardzības ministrijām: kara ministrijai — 4,2 miljardi, flotes resoram — 3,3 miljardi un aviācijas ministrijai — 3,2 miljardi. Salīdzinot ar iepriekšējo saimniecības gadu, militāro resoru izdevumu kopsuma pieaugusi par 2,5 miljardiem liru, kas motivēts ar nepieciešamību pacelt valsts bruņoto spēku kaujas spējas. Budžeta ienākumu daļa, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, palielināta par 4,4 miljardiem liru, ko segs ar pagājušā gadā ieviesto jauno īpašumu nodokli un visā drīzumā spēkā nākošā apgrozījuma nodokli.

Ministru padome bez tam nolēma, ka par izdevumiem, kas starptautiskā stāvokļa dēļ varētu būt nepieciešami, lems atsevišķi katrā gadījumā.

Ar vislielāko bardzību vērsīsies pret cenu pacelējiem.

Vācijas okupētā poļu teritorijas ģenerālgubernaturas pārvalde izdevusi rīkojumu, kas aizliedz preču cenu paaugstināšanu, norādot, ka pēdējā laikā žīdu tirgotāji, kas starp citu sastādot lielāko daļu no visiem Varšavas un citu poļu pilsētu tirgotājiem, vairākkārt pacēlušī cenas, kas neatbilstot iedzīvotāju ienākumiem un preču ražošanas izdevumiem. Bez tam šī spekulatīvā parādība kaitējot vācu saimniecības regulēšanas plāna izvešanai. Tāpat tam pienācis gals. Katru rīkojuma pārkāpumu sodīsot ar vislielāko bardzību. Tā kā šis rīkojums izdots visu iedzīvotāju labā, administratīvās iestādes cer, ka pilsoņi par katru spekulācijas mēģinājumu ziņošot uzraudzības iestādēm. Lta.

pie kam angļu kuģu koptonaža tikpat kā nav samazinājusies, un beidzot visai pasaulei okeāni esot brīvi no «korsariem». Anglijai tik labi neesot veicies nevienā jūras karā. Anglija arī uz priekšu turpināšot pielikt pūles, lai panāktu tādu drošību uz jūras, kas atļautu visām tautām ne-traucēti piekopt tirdzniecību. Lta.

Ziņojumi no Somijas — SPRS frontes

Somu virspavēlniecība vakar ziņoja: «Karelijas zemes šaurumā kāda mazāka ienaidnieka vienība uzbruka mūsu pozīcijām pie Taipales upes. Uzbrukumu atvairīja, pie kam ienaidnieks atstāja 40 kritušus. Citādi šai frontes sektorā samērā mierīgi, ja neatskaita sīkas patruļas sadursmes. Frontē ziemeļos no Ladogas ezera ienaidnieks vairākas reizes izdarīja uzbrukumu mūsu pozīcijām. Cīņas turpinājās līdz vēlai naktij, arī šeit visi ienaidnieka pasākumi atsisti. Ziemeļsomijā nebija atzīmējami notikumi. Sallas sektorā somu karaspēka daļas iznīcināja divus pretinieku tankus. Uz jūras nav noticis nekas svarīgs. Vakar pa dienu padomju aviācija izdarīja vairākus uzbrukumus Somijas dienvidu un dienvidrietumu apgabaliem, kā arī Olandes salām. Vakarā ienaidnieka bumbvedēji bombardēja Hangi un Kimeki. Ienaidnieka aviācija bija aktīva arī virs frontes joslas. Pēc līdz šim saņemtām ziņām aizvakardienas gaisa uzbrukuma laikā cietusi tikai viena persona. Somu aviācija sekmīgi bombardēja ienaidnieka kolonnas. Somu zenitartilerija un iznīcinātāji aizvakar notriekuši 7 lidmašīnas.»

Leņingradas kara apgabala štābs ziņoja: «19. janvārī visos sektoros izlūku darbība un atsevišķās vietās nelielu karaspēka vienību sadursmes. Petrozavodskas sektorā

Igaunijas valsts budžets — 114,9 milj. kronu

Igaunijas valsts budžets 1940./41. gadam, ko valdība vakar iesniedza parlamentam, sabalansēts uz 114.988.740 kronu. Budžeta galvenie izdevumu posteņi ir sekojoši: izglītības ministrija — 11.807.027 kr., tieslietu ministrija — 3.573.358kr., saimniecības ministrija — 6.891.552 kr., zemkopības ministrija —

6.385.704 kr., iekšlietu ministrija — 6.612.545 kr., tautas labklājības ministrija — 8.600.042 kr., kara ministrija — 34 milj. kr., satiksmes ministrija — 31.388.394 kr., ārlietu ministrija — 1.453.635 kr. un valsts parādi — 2.347.700 kr.

Kā dzird, jaunā valsts budžeta apspriešana sāksies nākošās nedēļas sākumā un to mēģinās pieņemt ātrākā laikā. Šā iemesla dēļ izpaliks arī saimniecības ministra parastā budžeta runa deputātu kamerā. Otrdien budžeta projektu nodos komisijai, kas sastāv no 80 deputātu kameras locekļiem. Pēc budžeta pieņemšanas komisijā, to iesniegs deputātu kamerai un, beidzot, valsts padomei. Lta.

Igaunijā noslēgusies vācu izceļotāju registrācija.

Vācu izceļotāju registrācija Igaunijā noslēgusies. Pēdējie izceļotāji atstās Tallinu 25. februārī. Pēdējā izceļotāju grupā ietilpst 700—800 personas, to starpā daudzi saimniecisko uzņēmumu vadītāji.

Jaunā Japānas valdība neatbilstot tautas gribai.

Japānu politiskais nogrūpējums, kas atbalsta demisionējušo ministru prezidentu ģenerāli Abi, vakar noturējās savu konferenci. Šā nogrūpējuma pārstāvji deklarēja, ka jaunais kabinets neatbilstot tautas garam. Opozīcijas grupas pieļietot «visstingrāko kritiku», pret jauno kabinetu, kas sastādījies uz «stātus quo» bāzes, kamēr valstij esot vajadzīga tālu ejošas reformas, lai stātos pretim krīzei, kas draud Jāpanai.

Rietumu frontes štābu ziņojumi.

Franču virspavēlniecība vakar no rīta ziņoja: «Blīsas upes sektorā Vācijas teritorijā asas izlūku patruļu sadursmes. Vakar kādu vācu lidaparātu notrieca zemē mūsu līnijās.»

Franču virspavēlniecība vakar vakarā ziņoja: «Sekmīgi atvairīts pēkšņs ienaidnieka trieciens rietumos no Vogeziem.» Lta.

Vācu bruņoto spēku virspavēlniecība vakar ziņoja: «Kāda vācu izlūku vienība sadursmē starp Mozeli un Pfalces mežu saņēmusi gūstā vairākus pretinieka izlūkus. Mūsu aviācija izdarīja izlūkošanas lidojumus virs Anglijas un Francijas, pie kam notika gaisa kauja ar franču iznīcinātājiem, kurā viens vācu lidaparāts aizgāja bojā. Atsevišķas pretinieka lidmašīnas pagājušā naktī pāri Holandes teritorijai ielidoja Vācijas ziemeļrietumu apgabalā.»

Izlūkošanas lidojumi.

Angļu aviācijas ministrija ziņoja, ka ceturtdienas un piektdienas naktī angļu lidmašīnas izdarījušas vairākus izlūkošanas lidojumus virs Ziemeļrietumvācijas.

Somu karavīru-slēpotāju patruļa aizsegā sagatavoja iziešanu no meža.

(70. turpinājums.)

Jaunie ierakumi patiesi bija neapmierinoši. Divīziju ģenerāļi un brigāžu komandieri, pēc apmaiņšanās ierakumos, pārpludināja korpusa štābu ar ziņojumiem, kuros tie žēlojās par nepiemērotiem dzeloņstiepu aizžogojumiem, satiksmes eju nepareizību un tamlīdzīgām lietām. Šos ziņojumus Kerzons nodeva tālāk Hudsonam.

— Ko jūs sagaidat no frančiem? — teica Hudsons. — Viņi nevar ne karot, ne strādāt un gaida, lai mēs visu veicam. Es tur neko nevaru līdzēt. Tas ir iemesls, kāpēc 44. korpus ir nosūtīts šīn sektorā. Ja kāds tanī var turēties, tad tas esat jūs, Kerzon, vecais zēns. Mēs palaujamies uz jums.

Hudsona pamudināts, Kerzons ar dedzību metās pozīciju nostiprināšanas darbā, kamēr Millers, Frobishers un citi kā vergi strādāja, sagatavodami jaunas pavēles, kas bija nepieciešamas sakarā ar jaunajiem apstākļiem. Tās dienas bija pagājušas, kad 44. korpus atšķīrās no citiem ar dziļu aktivitāti un nakts ugunskurieri. Kerzona ģenerālmajoriem nebija nekādas vēlēšanās vērst ienaidnieka uzmanību uz sevi. Vienas darba nakts zaudējums, kas radās pateicoties ienaidnieka uguns brāzieniem, pastāvīgi bija katastrofa. Visi mēģināja no saviem ļaudīm izvilti tik daudz darba spēka, cik tas bija iespējams — cik Pašendales briesmīgie upuri viņos vēl bija atstājuši dzīvības gara.

Kerzons pārbaudīja Millera uzrakstītās jaunās pavēles. Trīs divīzijas bija nozīmētas priekšējās ierakumos un viena rezervē — novājinātās divīzijas, ko pēc nesenās spēku samazināšanās un pārkārtojuma atstāja viņa rīcībā. Tas bija nožēlojami vājās karaspēks un, spriežot pēc sestās un otrās armijas piesūtītām ziņām, bija maz cerību uz spēku pastiprināšanu. No pirmā skata nākotnes izredzes bija drūmas. Ka vācieši savilka draudošus spēkus savā frontē, par to nebija ko šaubīties; pie tam slepenā dienesta agenti piesūtīja ziņas par vāciešu artilērijas

un transporta krājumu strauju pieaugumu. Kerzons, domājams par to, ka nākotne nesīs drupas un sabrukumu, sajuta pat fiziskas sāpes. Neaptveramais atradās ar roku sasniedzamā tuvumā.

Un taisni šis neaptveramais deva Kerzonam jaunu sparu un enerģiju. Viņš izsauca atmiņā uzbrukumus, ko pats bija vadījis un komandējis. Kādreiz viņam likās, ka šie uzbrukumi nesuši lieliskas uzvaras, bet tagad, jauna apgaismojuma skatījumā, viņš kādreizējos panākumus vairs nevērtēja tik augsti. Ko šis uzvaras galā bija devušas? Dažus kvadrātmētrus zemes, bet prasījušas desmitiem tūkstošiem cilvēku dzīvību un tad apstāšanās. Kāpēc viņš baidījās, ka vācieši būtu sasnieguši vairāk? Viņiem nebija tanku, kurus pēc pēdējiem pārsteigumiem pie Kambrē bija vērts pieminēt. Viņiem nebija jaunu ieroču un viņi bija spiesti cīnīties ar vecajiem. Kad atskanēja vācu pirmā lielgabalu dārdoņa, bija bagātīgi laika pievest jaunas divīzijas, lai sastaptos ar isto uzbrukumu, — Kerzons atcerējās vairākus gadījumus, kad viņš bija ticējis, ka uzvara vairs nav tālu, bet vāciešu rezerves spēku ierašanās viņa ticību izpostīja; viņš atcerējās sarūgtinājumu, kādu bija pārdzīvojis, kad uzzināja, ka jaunās ienaidnieka divīzijas bija novietojušās pretī viņa sektoram. Kerzons piespieda sevi domāt par uzbrukumiem, ko viņš bija vadījis ar četras reizes, pat piecas reizes stiprāku pārspēku skaita ziņā pret nenostiprinātiem, steigā nepiemēroti sagatavotiem ierakumiem, un tomēr viņš tiem nebija izlauzies cauri. Kerzons varēja palauties uz saviem ļaudīm, ka viņu pretošanās būs stingrāka un stūrgalvīgāka kā vāciešu; tāpat viņš varēja palauties uz savu gribu līdz pēdējam acumirklim turēt kopā savus karavīrus. Kerzons cieši saknieba savas lūpas par visu to domājams.

Pie tam bija radītas jaunas taktiskas ierīces, kas pēc Kerzona domām vāciešiem varēja dārgi maksāt. Bija vesela rinda nostiprinātu atbalsta punktu, pret kuriem vā-

ciešu uzbrukuma vilnis atradis savu asiņaino bojā eju — cik bieži viņš pats ar savām divīzijām bez panākumiem bija meties pret ienaidnieka ierakumu stingriem nostiprinājumiem? Kerzonu pārņēma sajūta, ka viņš uzticībā un palāvībā varēja gaidīt uzbrukumu, lai arī kā Ludendorfs un viņa ļaudis nelielītos.

— Slepēnā izlūkošanas daļa, — teica Millers, — apgalvo, ka uzbrukums sekošot 21. martā. Agenti stāsta, ka šīs ziņas saņēmuši no vairākiem desmitiem dažādiem drošiem avotiem. Kavendišs ir gatavs par to atdot savu dzīvību. Arī sestā armija apgalvo to pašu.

— Varbūt viņiem ir taisnība, — teica Kerzons. — Vienai vai divām dienām uz priekšu vai atpakaļ nav lielas nozīmes, izņemot to, ja viņi novilcinās, mēs vairāk varam nostiprināt savus ierakumus. Es personīgi vēlētos, lai uzbrukums notiktu nedēļu vai divas vēlāk. Bet ubags neko nevar vēlēties — es domāju, ja kādam ir jāaizstāvas, tas nevar cerēt uz izdevību izvēlēties uzbrukuma dienu.

— Nē, ģenerāļa kungs, — teica Millers.

24.

Kerzons bija mājās tēvs azaidā, kas 20. marta vakarā notika 44. korpusa štābā. Viņš atcerējās, ka Veilands-Leijs citos kaujas priekšvakaros bija apgādājis šampanieti un sūtīja Grevenu garajā ceļā automobilī atpakaļ uz Amjenu, lai pārvestu bagātīgu krājumu. Apstākji mazliet atšķīrās no citiem priekškaujas vakariem, jo Terris un Vaitmens, kas komandēja savas divīzijas priekšējās pozīcijās, bija spiesti Kerzona ielūgumu atteikt, pamatojoties uz to, ka viņi neuzdrošinājās uz ilgāku laiku atstāt savus štābus. Bet Franklins ar savu piesarkušo seju un daudzajām ordeņu lentām uz krūtīm bija ieradies tāpat arī Kallis — jo slavenā 91. divīzija uz Kerzona pavēli bija nomainīta. Kallis kā parasti sēdēja kluss un pūlējās, lietojot nazi un dakšiņu, nesaisīt citu uzmanību pie savas sakropļotās rokas, par ko viņš bija slimīgi jūtīgs.

Sākumā vakariņas bija garlaicīgas, jo visi klātesošie jutās pārpūlējušies, un tiklīdz sarunas sāka gludāk un straujāk ritēt, tās pārtrauca pienākušie ziņojumi, kas attiecās uz atsevišķām personām un uz kuriem bija nekavējotī jāatbild. Vins pamazām visiem atraisīja mēles un drīz sarunu bālsis atskanēja visapkārt galdam. Stanvels atstājot savu slaveno stāstu, kā viņš kādreiz ļoti apsaldejis, saņēmis pavēli kādu iespaidīgu apkārceļojošu civilistu grupu iepazīstināt ar ierakumiem, no kuru apskates viņi atgriezies tumsā un Stanvels, vezdams viņus uz tiem paredzēto nakts mītni, tikai ar grūtībām iekaisušā kakla dēļ varējis pačukstēt — «Sperat šeit plataku soli, lūdzu.» «Saliecieties zem šīs stiepuļes, lūdzu.»

